

Utredning och förslag – Alternativa medlemsformer och ett centralt medlemsregister

Svenska klätterförbundet

November 2021

Förord

Detta är en sammanställning av en utredning om alternativa medlemsformer och centrala medlemsregister i svenska ideella förbund. Utredningen genomfördes under hösten 2021.

Utredningen har genomförts av arbetsgrupp bestående av:

- Mattias Bermell, Göteborgs klätterklubb
- Andreas Enqvist, Svenska klätterförbundets kansli
- Henrik Gezelius, Uppsala klätterklubb
- Anton Levein, Stockholms klätterklubb
- Ola Segnestam Larsson, Svenska klätterförbundets styrelse
- Lena Unneberg, Kiruna klätterklubb

på uppdrag av Svenska klätterförbundets styrelse. Arbetsgruppen har träffats fyra gånger samt arbetat mellan mötena. Arbetsgruppen har också formulerat ett gemensamt förslag.

Förslag

Utifrån arbetsgruppens utredning och samtal föreslår vi att Svenska klätterförbundets styrelse verkar för att:

1. Införa möjligheten att vara medlem i mer än en klätterklubb. Ett sekundärt medlemskap bör innebära fulla rättigheter och skyldigheter i klätterklubben med undantag av att det ej bör vara ombudsgrundande till förbundsmötet.¹ Avgiften för det sekundära medlemskap bör oavkortat gå till klätterklubben.
2. Införa möjligheten för klubbar att ansluta sig till ett centralt medlemsregister som tar hänsyn till olika klubbars verksamhet och avgiftsformer och i högre grad än idag administreras av Svenska klätterförbundets kansli.

¹ Med ej ombudsgrundande menas att om en klättrare är medlem i två eller fler klätterklubbar så räknas den medlemmen endast till en av klubbarna när röstlängden fastställs på förbundsmötet, se stadgarna kapitel 2 paragraf 4.

Bilagor

- Bakgrund
- Utredningsdirektiv
- Styrdokument
- Sammanställning av samtal med olika förbund och föreningars erfarenheter
- Frågor för samtal med andra förbund

Bakgrund

Vid förbundsåret 2020 motionerade Stockholms klätterklubb för att förbundet skulle införa stödmedlemskap vid medlemskap i mer än en klätterklubb. Förbundsåret avsåg motionen, bland annat utifrån att:

- det var bara 181 klättrare som då var dubbel-medlemmar
- administrativa utmaningar som icke synkroniserade medlemssystem
- förbundet styr inte över klubbarnas avgifter

Förbundsåret gav samtidigt styrelsen i uppdrag att: ”utreda frågan om medlemsavgiften till Klätterförbundet för att om möjligt underlätta för enskilda klättrare att vara medlem i flera förbundsanslutna klubbar.”

Utredningsdirektiv

Att utreda och föreslå hur SKF ur en medlems perspektiv och med medlemslöftet i fokus kan:

Underlätta för medlemmar att stödja annan klubb än sin egen

I detta uppdrag ingår särskilt att svara på om medlemsavgiften till SKF ska ändras för att om möjligt underlätta för enskilda klättrare att vara medlem i flera förbundsanslutna klubbar. Här kan även ingå ett bredare perspektiv på om SKF kan och bör ha varierande medlemsformer och -avgifter till förbundet. Om något av ovanstående är fallet bör utredningen föreslå en handlingsplan för hur detta ska genomföras.

Underlätta administrationen av medlemmar och medlemsavgifter

I detta uppdrag ingår särskilt att svara på om SKF kan och bör införa ett centralt medlemsregister samt vilka de troliga förändringar det skulle kunna innebära i förbundets maktrelationer. Dessutom bör detta uppdrag svara på frågan om det finns nya och bättre möjligheter för medlemskap hos de klättrare som idag är kunder hos olika Kabo-anläggningar (Gymclimber Sweden). Om ovanstående är fallet bör utredningen föreslå en handlingsplan för hur detta ska genomföras.

Utredningen leds av en person i styrelsen och genomförs tillsammans med en grupp ideella utanför styrelsen samt med ansvarig på kansliet.

Uppdraget ska delredovisas på styrelsens septembermöte och lämna ett färdigt förslag för styrelsen att behandla på novembermötet.

Frågeställningar

Finns det något som praktiskt hindrar klubbar att ha stödmedlemmar?

Styrdokument

SKF stadgar

7 Kap 5 § Åligganden

Förening skall

1. följa RF:s stadgar samt SKF:s stadgar samt beslut fattade av överordnat idrottsorgan,
2. inom av förbundsstyrelsen angiven tid insända rapport enligt fastställt formulär samt betala den av förbundsmötet fastställda årsavgiften,
3. på begäran av RS eller vederbörande SF, SDF eller DF-styrelse ställa föreningens handlingar till förfogande, samt lämna av dessa organ begärda uppgifter,
4. föra räkenskaper och upprätta förvaltningsberättelse, med resultat- och balansräkning, föra protokoll vid årsmöten och styrelsens sammanträden samt föra medlemsförteckning,
 - a. medlemsförteckning ska föras i IdrottOnline,
5. hålla årsmöte och härvid, efter verkställd revision, besluta om ansvarsfrihet för styrelsens förvaltning,
6. på begäran av RIN eller Dopingkommissionen lämna uppgifter samt avge yttranden 13 SKF Stadgar 2020-04-25
7. föreningen skall utse ombud till SKF:s förbundsmöte.

7 kap 6 § Medlemmar i medlemsförening

Endast enskild person kan upptas som medlem i förening efter erläggande av årsavgift.

Medlem får inte uteslutas av annan anledning än att medlemmen har försummat att betala stadgade avgifter till föreningen, motarbetat dess verksamhet eller ändamål, brutit mot föreningens stadgar eller annars uppenbarligen skadat föreningens intressen.

Beslut om uteslutning skall fattas av föreningsstyrelsen och får av den berörde överklagas enligt RF:s stadgar

RF stadgar

8 Kap 7 § Medlems rättigheter och skyldigheter

Medlem

- har rätt att delta i sammankomster som anordnas för medlemmarna,
- har rätt till information om föreningens angelägenheter,
- ska följa föreningens stadgar och beslut som fattats av föreningsorgan samt följa i 1 § 3. nämnda organisationers stadgar, tävlingsregler och beslut,
- har inte rätt till del av föreningens behållning eller egendom vid upplösning av föreningen,
- ska betala de avgifter som beslutats av föreningen.

8 Kap 8 § Medlems deltagande i den idrottsliga verksamheten

Medlem har rätt att delta i föreningens idrottsliga verksamhet under de former som är vedertagna inom idrotten och på samma villkor som gäller för övriga medlemmar. Förening har därvid rätt att uppställa särskilda villkor för utövande av vissa uppdrag.

Vid deltagande i tävling eller uppvisning representerar medlem sin förening.

Förening bestämmer förutsättningarna för medlems deltagande i tävling eller uppvisning. För deltagande i tävling eller uppvisning utanför Sverige krävs vederbörande SF:s godkännande. Är arrangör av tävling eller uppvisning inte ansluten till SF som administrerar ifrågavarande idrottsgren, får medlem delta endast om SF godkänt deltagandet i tävlingen eller uppvisningen.

Sammanställning av samtal med olika förbund och föreningars erfarenheter

Kan en individ vara medlem i mer än en av era lokalföreningar?

Ja

Hörselskadades riksförbund (HRF)
Pensionärernas riksorganisation (PRO)
Riksförbundet HjärtLung (RHL)
Svenska sportdykarförbundet (SSF)
Svenska Turistföreningen (STF)
Socialdemokraterna

Nej

Dyslexiförbundet
Stockholms klätterklubb (SKK)
Attention
Kommunal
Friluftsrämjandet
Barncancerfonden

Allmänt om flera medlemskap

- Avgiften delas mellan förening, distrikt och förbund (HRF, PRO)
 - Om medlem går med i annan förening betalas för de delar som "adderas", förening förstås, ibland distrikt, aldrig förbund (HRF, STF)
 - Om medlem går med i annan förening betalas bara föreningsavgiften (PRO)
- Får bara vara medlem i förening i samma distrikt (PRO)
- Avgift
 - Samma avgift (RHL)
 - Ej samma avgift. Huvudmedlemskap 240, övriga 60 (Socialdemokraterna)
- Rättigheter
 - Samma rättigheter i båda föreningar (HRF, PRO)
 - I princip, men ej ombudsgrundande i mer än en (Socialdemokraterna)
- Få som utnyttjar detta, ca 200 stycken (HRF)
- I en lokalförening är ca 650 av 1000 dubbel-medlemmar (PRO)
- Kallas för att vara dubbelansluten, viktigt att inte kalla det stödmedlem (SSF)
- Många medlemmar i centrala föreningen, mycket färre anslutna i lokalföreningar (STF)

För- och nackdelar med dubbla medlemskap

Fördelar

- Bra för medlemmar som verkar på två ställen (HRF lokalt)
- Bra för föreningarna (SSF)

Nackdelar

- Kostnader (HRF förbund)
- Kan påverka vissa föreningar negativt, skapa avundsjuka mellan föreningar (HRF lokalt, PRO lokalt)
- Samma avgift (RHL)

Har ni andra former för individer att vara medlem eller stötta er verksamhet?

Ja

Hörselskadades riksförbund (HRF)

Stockholms klätterklubb (SKK)

Dyslexiförbundet

Attention

Riksförbundet HjärtLung (RHL)

Svenska sportdykarförbundet (SSF)

Nej

Pensionärernas riksorganisation (PRO)

Kommunal

Socialdemokraterna

Friluftsrådet

Svenska Turistföreningen (STF)

Allmänt om andra former

- Medlem i förbund eller i lokalförening (Attention, RHL, SSF)
 - Medlem i förbund har inte tillgång till aktiviteter, är ej valbar, ej rösträtt (RHL)
 - Nätbaserad förening, för de som vill ha försäkring, föreningen tar endast betalt för förbundsavgiften (SSF)
- Stödmedlem (HRF, Dyslexiförbundet, SKK, Attention)
 - I förbundet - saknar rösträtt, men samma avgift (HRF, Dyslexiförbundet)
 - i förening, kan vara med på alla event, ingen försäkring, ingen rösträtt (SKK)
- A-, B- och C-medlemmar (Barncancerfonden)
 - A- familj med barn med cancer, B- familj med barn som avslutat cancerbehandling, C- anhöriga/stödjare. Gratis första året som A-medlem
- Givare (HRF, Dyslexiförbundet, RHL, Barncancerfonden)

För- och nackdelar med stödmedlemskap

Fördelar

- Mer pengar (Dyslexiförbundet, Attention)
- Trappa av engagemang och delaktighet (HRF förbund, Dyslexiförbundet, RHL)
 - Medlem i förbund = ekonomiskt stöd, medlem i förening = delaktighet (RHL)
- Bra alternativ till medlem och givare - ger identitet och sammanhang (HRF förbund)
- Mer pengar till förbundet (HRF lokalt)
- Inkörspport (SSF)
- Fångar de som bara vill ta del av förbundets erbjudanden (SSF)
- Prioriterade aktiviteter beroende på medlemskap (Barncancerfonden)

Nackdelar

- Uppfattas som att förbundet värvar medlemmar till sig självt (HRF förbund)
- Missgynnar de lokala föreningarna (HRF förbund)
- Kostnader (HRF förbund)
- Otydligt och komplicerat när medlemmar ska värvas (HRF förbund)
- Administration - vem avgör om en person redan är registrerad. Funktioner saknas IOL för att lösa dubbelmedlemskap utan handpåläggning (SKK)
- Oklart om "nätförening" är förenligt med RF's stadgar

Har ni ett centralt medlemsregister för individer i ert förbund?

Ja

Hörselskadades riksförbund (HRF)
Pensionärernas riksorganisation (PRO)
Dyslexiförbundet
Attention
Riksförbundet HjärtLung (RHL)
Kommunal
Socialdemokraterna
Friluftsrämjandet
Svenska Turistföreningen (STF)

Nej

Stockholms klätterklubb (SKK, centraliserat men hanteras av förening)
Svenska sportdykarförbundet (SSF, centraliserat men hanteras av förening)
Barncancer fonden (centraliserat men hanteras av förening)

Allmänt om centrala medlemsregister

- Måste finnas (PRO förbund)
- Medlemskap via BankID (Kommunal)
- Avgift betalas via Swish (Kommunal)
- Enhetligt medlemsformulär (Barncancerfonden, Friluftsrämjandet)

För- och nackdelar med centralt medlemsregister

Fördelar

- Kommunikation med medlemmar (HRF förbund, PRO förbund)
- Minskar administration för lokala föreningar (HRF förbund, HRF lokalt, PRO lokalt, Dyslexiförbundet, Attention, Friluftsrämjandet)
- Ökar säkerhet, ex GDPR, uppfylla krav för organisationsstöd (HRF förbund, Friluftsrämjandet)
- Registervård (HRF förbund, PRO lokalt, RHL, Friluftsrämjandet)
- Statistik och analys (PRO förbund)
- Fler medlemmar tack vare tillgänglighet (Dyslexiförbundet)
- Undvika försök till ökat inflytande (Socialdemokraterna)
- Möjligheter att söka stöd (Friluftsrämjandet)
- Ordning och reda (Friluftsrämjandet)
- Centrala värvningskampanjer (Friluftsrämjandet, Barncancerfonden)

Nackdelar

- Kostnader (HRF förbund, PRO förbund, Friluftsrämjandet)
- Makt, centrum - periferi (HRF förbund, Friluftsrämjandet lokalt)
- Kanslisjuka (HRF förbund)
- Administration ökar för förbund (PRO förbund, Dyslexiförbundet)
- Mindre kontroll för lokalföreningar (Attention)
- Funkar inte så bra (Barncancer fonden, Fort Knox)

Frågor för samtal med andra förbund

Syfte med frågorna:

- Fördjupa vår kunskap om vilka alternativ som finns för att utveckla medlemssystemet samt dess för- och nackdelar.

Flera medlemskap

- Kan en individ vara medlem i mer än en av era lokalföreningar?
- Om ja, när infördes flera medlemskap?
- Varför införde ni flera medlemskap?
- Vilka är för- och nackdelar med flera medlemskap?

Varierande medlems- och stödformer för individer

- Har ni andra former för individer att vara medlem eller stötta er verksamhet?
- Om ja, vilka är dessa former?
- Skiljer sig avgift mellan formerna? I sådana fall hur?
- När infördes dessa former?
- Varför införde ni dessa former?
- Vilka "behov" hos medlemmen/individen möter dessa former?
- Vilka är för- och nackdelar med dessa former?

Ett centralt medlemsregister

- Har ni ett centralt medlemsregister för individer i ert förbund?
- Om ja, vilket är detta register?
- När infördes detta register?
- Varför införde ni detta register?
- Vilka är för- och nackdelar med ett centralt medlemsregister?